

เปิดวงเสวนาลุ่มแม่น้ำโขง

ตกปัญหาโครงการพัฒนาส่งผลกระทบต่อข้ามพรมแดน

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีพัฒนาการรวดเร็วตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้สังคมโลกทุกวันนี้หลอมรวมกันเสมือนเป็นหมู่บ้านโลก การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เกิดขึ้นได้ง่ายและรวดเร็ว เช่นเดียวกับการทำธุรกิจการค้าที่สามารถขยายกิจการไปนอกเขตหมู่บ้าน เขตจังหวัด หรือประเทศของตนเองได้อย่างไร้พรมแดน

ปัจจุบันหลายกิจการการลงทุนของไทยทั้งของภาครัฐและเอกชน ได้ขยายสู่ประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมาก ทั้งกิจการเหมืองแร่ โรงไฟฟ้า เขื่อนพลังน้ำ เกษตรพันธะสัญญา ฯลฯ เช่นเดียวกับกิจการของประเทศอื่นที่เข้ามาลงทุนในไทย ซึ่งกิจการเหล่านี้ไม่ได้นำพาแต่เพียงความเจริญทางเศรษฐกิจไปสู่คนในพื้นที่ แต่ยังก่อให้เกิดความเสียหายที่เรียกว่า “ผลกระทบข้ามพรมแดน” ซึ่งทำให้ชุมชนต้องสูญเสียที่อยู่อาศัย ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตการทำมาหากิน สุขภาพที่ดี และคุณภาพชีวิตที่เคยมีความสมดุล จากการดำเนินกิจการที่ไม่รัดกุมด้วย

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 8 ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและชุมชน (The 8th Regional Conference on Human Rights and Business in South East Asia) ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ กันยายน ๒๕๖๑ ณ พื้นที่จังหวัดเชียงราย ผู้แทนภาคประชาสังคม และสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติในภูมิภาคอาเซียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนถึงประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดนจาก

การลงทุนของบริษัทต่างชาติในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งประชาชนได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนกันแม่น้ำจำนวนมาก โดยมีการเสวนาในหัวข้อ “รูปธรรมข้อเสนอแนะของการพัฒนาความร่วมมือเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและชุมชน” ซึ่งผู้แทนภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทยได้ให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจดังนี้

ดร.อภิสม อินทราวัฒน์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ผู้แทนภาควิชาการ กล่าวถึงผลกระทบข้ามพรมแดนกรณีการก่อสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขง ว่า แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำนานาชาติที่ ๖ ประเทศ (ได้แก่ จีน พม่า ลาว ไทย กัมพูชา และเวียดนาม) ใช้ร่วมกัน โดยเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่มีพันธุ์ปลามากกว่า ๘๐๐ ชนิด หล่อเลี้ยงพื้นที่ชุ่มน้ำตามลำน้ำสาขา ก่อให้เกิดแหล่งอนุบาลพันธุ์ปลา สร้างความหลากหลายทางชีวภาพ และถือเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก ชาวบ้านริมฝั่งโขงทั้ง ๖ ประเทศจึงมีวิถีชีวิตและการทำมาหากินผูกพันกับแม่น้ำสายนี้มายาวนาน อย่างไรก็ตาม แม่น้ำโขงยังเป็นแหล่งศักยภาพสำคัญในการผลิตพลังงาน เป็นเหตุให้กว่า ๒๐ ปีที่ผ่านมา มีการก่อสร้างเขื่อนกันแม่น้ำโขงตอนบนในประเทศจีนแล้วราว ๑๐ เขื่อน ขณะที่แม่น้ำโขงตอนล่างมีแผนการสร้างเขื่อนอีก ๑๑ เขื่อน (ในจำนวนนี้มีเขื่อนตอนสะโฮง และเขื่อนปากแบงที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างในพื้นที่สปป.ลาว)

เขื่อนไซยะบุรีในลาว ที่มาภาพไทยรัฐออนไลน์

อ่านต่อหน้า ๒

สารบัญ

- ๑ เปิดวงเสวนาลุ่มแม่น้ำโขง
ตกปัญหาโครงการพัฒนาส่งผลกระทบต่อข้ามพรมแดน
- ๒ มุขสะท้อน
- ๓ “เตือนใจ ดีเทศน์” กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
คนไทยคนแรกที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิง
“รางวัลผู้กล้าขึ้นเขน” ประจำปี ๒๕๖๑
จากผลงานโดดเด่นในการแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติ

- ๖ สำนักงาน กสม. ลงนามเอ็มโอยู
ร่วมกับสถาบันการศึกษา - หน่วยงานกระบวนการยุติธรรม
สร้างความร่วมมือทางวิชาการ - พัฒนาบุคลากรภาครัฐ -
ขับเคลื่อนงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ
- ๗ ภาพกิจกรรม
- ๘ ยูเอ็นประกาศรายชื่อ ๓๘ ประเทศน่าละอาย
จากการคุกคามนักปกป้องสิทธิฯ ไทยติดไฟเขียวชี้แจง

มุมมอง

มุมมองสิทธิฉบับนี้ ขอนำเสนอประเด็นการเสวนากรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดนจากการลงทุนของบริษัทต่างชาติในประเทศต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่การดำเนินงานของกลุ่มทุนไทยที่ก่อให้เกิดผลกระทบในประเทศเพื่อนบ้านจากการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๘ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและชุมชน (The 8th Regional Conference on Human Rights and Business in South East Asia) จัดโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ร่วมกับ Forest Peoples Programme และองค์กรภาคีเครือข่าย เมื่อวันที่ ๗ - ๙ กันยายน ๒๕๖๑ ณ พื้นที่จังหวัดเชียงราย

ต่อด้วยข่าวคราวที่ต้องแสดงความชื่นชมและยินดีแด่นางเตือนใจ ดีเทศน์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิง “รางวัลผู้สืบทอด” ประจำปี ๒๕๖๑ ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) จากผลงานโดดเด่นในการแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติ ตามด้วยข่าวสารความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จากการทำบันทึกความร่วมมือ (เอ็มโอยู) ร่วมกับ ๕ หน่วยงานภาครัฐ ทั้งสถาบันการศึกษาและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการนำหลักการสิทธิมนุษยชนไปใช้ในการปฏิบัติงาน

ปิดท้ายด้วยข่าวสารความเคลื่อนไหวกรณีองค์การสหประชาชาติเปิดเผยรายชื่อ ๓๕ ประเทศที่มีพฤติกรรมอันน่าละอายจากการตอบโต้หรือข่มขู่บุคคลที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งไทยเป็นหนึ่งใน ๒๙ ประเทศที่เพิ่งถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีพฤติกรรมอันน่าละอายจากการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มุมมองสิทธิ

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ประธานกรรมการ : นายวิส ดิงสมิตร
กรรมการ : นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง
นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
นางอังคณา นีละไพจิตร
นางเตือนใจ ดีเทศน์
นายชาติชาย สุธีกุลม

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
รองเลขาธิการ : นายบุญเกื้อ สมนึก
นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์
นายโสพล จริจิจิตร

“มุมมองสิทธิ” เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วนหรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล

ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็นและบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณาลงพิมพ์ ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว “มุมมองสิทธิ” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการสร้างเขื่อนก่อให้เกิดผลดี เช่น ได้แหล่งพลังงาน ได้รับระบบชลประทานที่จะช่วยลดผลกระทบจากน้ำท่วม น้ำแล้ง และเพิ่มการจ้างงานในพื้นที่ แต่ในทางตรงกันข้ามการสร้างเขื่อนก็นำมาซึ่งผลเสีย เช่น ระดับน้ำเปลี่ยนแปลงผิดธรรมชาติ ตะกอนดินถูกเก็บกัก ส่งผลเสียต่อระบบนิเวศและความมั่นคงทางอาหาร เป็นเหตุให้ผู้คนสูญเสียอาชีพการทำประมงและเกษตรชายฝั่ง ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่า หากมีการสร้างเขื่อน ๑๑ เขื่อนในแม่น้ำโขงตอนล่างแล้วเสร็จ พันธุ์ปลาอพยพร้อยละ ๔๐ (รวมทั้งปลาที่ปัจจุบันใกล้สูญพันธุ์) จะสูญหายไปพร้อม ๆ กับปริมาณปลาที่เคยจับได้ในแม่น้ำสายนี้ราว ๗ แสนตันต่อปี

“เมื่อคิดมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์แล้วพบว่า การสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขงไม่สร้างผลกำไรอย่างแน่นอนและมีแต่จะทำให้แต่ละประเทศเสียหายติดลบ ความเข้าใจของคนลาวที่ว่าถ้าประเทศเขาสร้างเขื่อนแล้วจะหลุดพ้นจากความยากจนก็เป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะบางเขื่อนที่ลาวสร้าง ผู้ลงทุนคือคนไทย ประเทศที่ได้ประโยชน์

สูงสุดก็คือประเทศไทยซึ่งได้ซื้อไฟฟ้าในราคาถูก โดยที่ไทยกลับเป็นผู้หลักผลกระทบทางลบไปให้ประเทศเพื่อนบ้าน กัมพูชาและเวียดนามจะต้องสูญเสียระบบนิเวศและตะกอนดิน ทำให้เกิดปัญหาแผ่นดินบริเวณปากแม่น้ำถูกกัดเซาะและสูญหาย เราจึงต้องมีกฎหมายที่เข้มงวดในเรื่องผลกระทบข้ามพรมแดน” ดร.อภิสม กล่าว

ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้แทนภาควิชาการ กล่าวว่า ที่ผ่านมาระบบการคิดโครงการพัฒนาของไทยอาศัยเพียงความรู้เชิงวิทยาศาสตร์และกดทับความรู้ประเภทอื่น โดยไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนทางสังคม สิ่งแวดล้อม และความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ ตนคิดว่าที่สังคมไทยเป็นเช่นทุกวันนี้ เกิดจากการปลูกฝังความเชื่อที่ว่าพัฒนาต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ และคนส่วนน้อยต้องเสียสละ ซึ่งเป็นวิธีคิดเชิงเศรษฐกิจชาตินิยมที่ขาดสำนึกเรื่องความยุติธรรมและมนุษยธรรม เพราะคนที่เสียสละและด้อยโอกาสต่างหากที่สมควรเป็นคนกลุ่มแรกที่ได้รับประโยชน์และการเยียวยาที่เป็นธรรมจากการพัฒนา

นายชาวลิต สุตธรรมวงศ์
ตัวแทนหอการค้าจังหวัดเชียงราย
ผู้แทนภาคธุรกิจ

นางสาว ส. รัตนมนี พลกล้า
ทนายความมูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน
ผู้แทนภาคประชาสังคม

ดร.ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้แทนภาควิชาการ

ดร.อภิสม อินทรลาวัณย์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ผู้แทนภาควิชาการ

อย่างไรก็ดี ตนขอเสนอให้ชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้เฉพาะที่เฉพาะถิ่น เช่น การทำวิจัยชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเชิงนิเวศวัฒนธรรม อันจะเป็นข้อมูลสำคัญของชุมชนในการต่อสู้กับวาทกรรมการพัฒนาที่มุ่งเน้นแต่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและวิทยาศาสตร์ โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้น ขณะที่รัฐบาลก็ต้องเคร่งครัดและจริงจังในการบังคับให้ภาคธุรกิจดำเนินกิจการอย่างเคารพสิทธิมนุษยชน โดยโครงการพัฒนา/กิจการต่าง ๆ จะต้องทำการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment - RA) เพื่อป้องกันเหตุภัยพิบัติและอุบัติเหตุต่าง ๆ ด้วย

“ธุรกิจต้องไม่พูดเรื่องตัวเอง แต่ต้องพูดเรื่องสิทธิ” บริษัทหรือกิจการใดที่มีส่วนสร้างผลกระทบให้เกิดกับประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านอย่างกรณีเขื่อนเซเปียน-เซน้ำน้อย (โครงการร่วมทุนระหว่างบริษัทเกาหลีใต้และไทย) ในลาวแตก ก็ต้องจัดให้มีการเยียวยา มิเช่นนั้นจะกลายเป็นความไม่รู้สิทธิรู้สึกร่างของสังคมไทยต่อพี่น้องประเทศเพื่อนบ้านที่ต้องไร้บ้าน เสียชีวิต และสูญหาย โดยที่เราช่วยได้แค่ส่งของไปบริจาคเท่านั้น ฉะนั้นรัฐบาลต้องควบคุมให้ทุนไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศดำเนินกิจการบนหลักธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ยั่งยืน **เราไม่ได้ปฏิเสธการลงทุน แต่การลงทุนของไทยต้องไม่ใช่การปล้นสะดมประชาชนเพื่อนบ้าน”** ดร.ไชยณรงค์กล่าว

นายชาวลิต สุตธรรมวงศ์ ตัวแทนหอการค้าจังหวัดเชียงราย ผู้แทนภาคธุรกิจ ให้ความเห็นว่า แม้ประเทศไทยในขณะนี้จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แต่ก็ยังละเลยความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ฉะนั้นชุมชนที่จะอยู่รอดในบริบทของการพัฒนาได้จึงต้องมีการปรับตัวและรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง ทิศทางของการพัฒนาจึงต้องมีเรื่อง Cultural Business คือ การทำธุรกิจที่หลอมรวมวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงของชุมชนและประเทศเพื่อนบ้านเข้าด้วยกัน โดยภาคเกษตรควรรวมกลุ่มทำเกษตรแบบครบวงจรและแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อแข่งขันกับบริษัทรายใหญ่ที่มีธุรกิจครบวงจรโซ่อุปทานอย่างไรก็ดีตนไม่ยอมให้มองว่าการพัฒนาไม่ดี แต่การพัฒนาทุกอย่างต้องให้ประชาชนมีสิทธิร่วมคิดร่วมทำด้วยไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับฟังคำสั่งฝ่ายเดียว

นางสาว ส. รัตนมนี พลกล้า ทนายความมูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน ผู้แทนภาคประชาสังคม กล่าวถึงการใช้กระบวนการทางกฎหมายในการแก้ไขปัญหาว่า จากการทำงานช่วยเหลือชาวบ้านต่อสู้คดีและฟ้องคดีอันมีเหตุจากการดำเนินโครงการพัฒนาของรัฐและเอกชนในพื้นที่ต่าง ๆ มาเป็นระยะเวลาหลายปี พบว่า กระบวนการทางกฎหมาย

ของไทยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาโครงการที่ก่อผลกระทบข้ามพรมแดนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กรณีการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำโขงในเขตพื้นที่สปป. ลาว โดยการลงทุนหรือมีส่วนได้รับประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจไทยเมื่อนำคดีไปฟ้องต่อศาลไทยเพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เบื้องต้นศาลปกครองชั้นต้นไม่รับฟ้องโดยระบุว่าเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศลาวนอกเขตอำนาจศาลอย่างไรก็ดี ท้ายที่สุดศาลปกครองสูงสุดก็มีคำสั่งรับฟ้อง แต่ก็ยังมีอุปสรรคจากทัศนคติของตุลาการบางส่วนที่ไม่ให้ความสำคัญกับคดีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบข้ามพรมแดน นอกจากนี้ อุปสรรคอีกประการ คือ การที่ไทยยังไม่มีกฎหมายที่เอื้อให้สามารถฟ้องคดีเอาผิดกับบริษัทไทยที่จดทะเบียนในต่างประเทศ และกฎหมายที่เอาผิดบริษัทแม่ที่ตั้งบริษัทลูกไปดำเนินกิจการและสร้างผลกระทบในต่างแดนได้ ซึ่งอุปสรรคทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่ภาคประชาสังคมต้องช่วยกันผลักดันเพื่อให้เกิดกลไกที่เยียวยาผลกระทบข้ามพรมแดนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

อนึ่ง ในการประชุมดังกล่าว ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติและภาคประชาสังคมในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ออก **“ถ้อยแถลงแม่โขง (Mekong Statement)”** ร่วมกัน โดยมีประเด็นสำคัญ เช่น การสนับสนุนให้สถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติมีกลไกที่เป็นทางการในการตรวจสอบคำร้องเรื่องผลกระทบข้ามพรมแดนร่วมกัน การเรียกร้องให้ภาคธุรกิจที่ไปลงทุนในต่างแดนปฏิบัติตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) โดยที่การดำเนินโครงการต่าง ๆ ต้องผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเสนอให้ภาควิชาการให้การสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นในการจัดการข้อมูลและใช้ประโยชน์จากการวิจัยชุมชนในการปกป้องทรัพยากร

NANSEN
REFUGEE
AWARD

“เตือนใจ ดีเทศน์”

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คนไทยคนแรกที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิง “รางวัลผู้ลี้ภัยนินเซน” ประจำปี ๒๕๖๖ จากผลงานโดดเด่นในการแก้ไขปัญหาคนไร้รัฐไร้สัญชาติ

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๖ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ประจำนครเจนีวา สหพันธรัฐสวิส แถลงผลการพิจารณาการเสนอชื่อบุคคลที่มีผลงานโดดเด่น และเป็นที่ประจักษ์ในการรับรางวัล “Nansen Refugee Award” หรือ รางวัลผู้ลี้ภัยนินเซน ซึ่งเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติให้แก่บุคคล หรือ องค์กรผู้พิทักษ์งานช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย ไร้รัฐไร้สัญชาติ รวมถึงผู้พลัดถิ่นทั่วโลก ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี นับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๔

โดยในปี ค.ศ. ๒๐๑๘ (พ.ศ. ๒๕๖๑) นี้ นางเตือนใจ ดีเทศน์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะบุคคลผู้พิทักษ์ชีวิตให้แก่การณรงค์เพื่อพัฒนาสิทธิของบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติในประเทศไทย ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจากภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และเป็น ๑ ใน ๕ คนของผู้เข้าชิงรางวัลจากทุกภูมิภาคทั่วโลก นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับคัดเลือกสู่อันดับสุดท้าย และนับเป็นคนแรกของโลกที่เข้ารอบด้วยการทำงานด้านบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติของรางวัลผู้ลี้ภัยนินเซน

นางเพีย พากิโอ ผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ประจำประเทศไทย กล่าวว่า รางวัลผู้ลี้ภัยนินเซนตั้งขึ้นเพื่อระลึกถึงคุณความดีและคุณูปการของ “ฟริดทอฟ นินเซน (Fridtjof Nansen)” ผู้ปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมสัญชาตินอร์เวย์ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นข้าหลวงใหญ่ด้านผู้ลี้ภัยคนแรกขององค์การสันนิบาตชาติ (ซึ่งต่อมาคือองค์การสหประชาชาติ)

อย่างไรก็ดี ปัญหาการไร้รัฐไร้สัญชาติถือเป็นปัญหาร่วมกันของคนทั้งโลก ซึ่งปัจจุบันมีประชากรโลกที่ไร้รัฐไร้สัญชาติ ประมาณ ๑๑ ล้านคน และ ๑ ใน ๓ ยังเป็นเด็กไร้รัฐ ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ไร้รัฐในวันหน้า การที่บุคคลสัญชาติไทย คือ นางเตือนใจ ดีเทศน์ ผู้พิทักษ์งานเพื่อช่วยเหลือคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และคนไทยพลัดถิ่นด้วยความมุ่งมั่นและทุ่มเทมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า ๔๐ ปี ได้รับการเสนอชื่อให้เข้ารับรางวัลผู้ลี้ภัยนินเซนนี้ จะช่วยให้ประเทศไทยเห็นความสำคัญ และผลักดันการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบต่อไป

นางเตือนใจ ดีเทศน์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวถึงความรู้สึก และข้อท้าทายที่พบในการทำงานประเด็นการไร้รัฐ ไร้สัญชาติของประเทศไทย ว่า การได้รับการเสนอชื่อดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของการทำงานในภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก ที่จะทำให้ทุกคนได้เห็นประเด็นปัญหาของการไร้รัฐ ไร้สัญชาติที่มีอยู่จริง โดยที่ความหมายของการไร้รัฐคือการไม่ปรากฏตัวตนใด ๆ ในระบบของรัฐทุกรัฐในโลก ในขณะที่การไร้สัญชาติคือการที่ได้รับการสำรวจให้มีรายชื่อในระบบทะเบียนราษฎรแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาสถานะหรือได้รับการรับรองสิทธิความเป็นพลเมือง

กว่า ๔๐ ปีที่ได้ทำงานในประเด็นการไร้รัฐ ไร้สัญชาติในประเทศไทย พบว่า ยังมีคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติหลายกลุ่มที่ต้องเผชิญกับอคติและความเกลียดชัง การเข้าไม่ถึงรัฐสวัสดิการ และต้องเผชิญปัญหาการเรียกร้องผลประโยชน์ หรือค่าตอบแทนต่าง ๆ โดยที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้พยายามตราหรือแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาค่าการไร้รัฐไร้สัญชาติ อาทิ การยกเลิกการใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ (พ.ว.๓๓๗) การกำหนดบทบัญญัติมาตรา ๒๓ ในพระราชบัญญัติสัญชาติ การแก้ไขปัญหาค่าการใช้ดุลพินิจในการพิจารณากรณีบุตรของบิดาและมารดาที่เข้าเมืองผิดกฎหมายซึ่งเกิดในประเทศไทย ซึ่งนับว่าช่วยแก้ไขปัญหาค่าการไร้รัฐไร้สัญชาติของประชาชนได้มาก

นางเตือนใจ กล่าวเพิ่มเติมว่า เพื่อให้การแก้ปัญหาการไร้รัฐ ไร้สัญชาติเกิดประสิทธิผลตนมีข้อเสนอให้(๑)การพิสูจน์/แปลง สัญชาติของผู้สูงอายุต้องดำเนินให้กระชับในขั้นตอน (หากเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ) โดยการพิจารณาควรอยู่ในระดับอำเภอหรือจังหวัด และเป็นการดำเนินการเชิงระบบมากกว่าการใช้ดุลพินิจของบุคคล (๒) ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ใน มิติต่าง ๆ เพื่อลดความขัดแย้งและเป็นไปอย่างสอดคล้องเหมาะสม และ (๓) ควรมีการสนับสนุนความร่วมมือในการทำงานของภาค ประชาสังคมและภาควิชาการ

อนึ่ง การประกาศผลผู้ได้รับรางวัลผู้ลี้ภัยนั้นชน ประจำ ปีนี้ จะมีขึ้นในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๑ โดยในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ จะมีพิธีมอบเหรียญรางวัลที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

อย่างไรก็ดี ตนยังพบประเด็นที่เป็นข้อท้าทายในการทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการไร้รัฐ ไร้สัญชาติ อันมีมูลเหตุทั้งจากความไม่รู้ ความกลัว ความไม่กล้า ของเจ้าของปัญหาเองและเจ้าหน้าที่ของ รัฐที่ไม่รู้กฎหมาย นอกจากนี้ตัวกฎหมายหรือนโยบายเองก็ยังมี ข้อจำกัดซึ่งอาจจะไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายของปัญหา เช่น กลุ่มผู้สูงอายุไร้รัฐ ซึ่งตกหล่นจากการสำรวจทั้งระบบ หรือผู้สูงอายุไร้ สัญชาติ ที่มีอยู่ประมาณ ๘๐,๐๐๐ กว่าคนในประเทศไทย รวมถึง เด็กนักเรียนไร้สัญชาติที่เข้ารับการศึกษาระบบ ซึ่งแม้จะได้รับการสำรวจโดยกระทรวงศึกษาธิการ และมีการกำหนดรหัสจี (G) (บุคคลที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรแต่ยังไม่มีสัญชาติ) ให้แล้ว แต่ก็ยังไม่มีการพัฒนาสถานะใด ๆ ต่อ เป็นผลให้เด็กไร้สัญชาติ ที่สำเร็จการศึกษาจะต้องประสบปัญหาการเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน

นอกจากนั้น ยังมีกลุ่มบุคคลไร้สัญชาติที่เกิดนอกประเทศไทย ซึ่งติดตามบิดา/มารดาที่เดินทางเข้าเมืองมาในลักษณะไม่ปกติ (irregular migration) ซึ่งจะต้องมีการพิจารณากำหนดลักษณะ ของเกณฑ์ในการขอแปลงสัญชาติ โดยช่องทางที่นำเสนอ ณ ปัจจุบัน คือ การทำคุณประโยชน์ (อาทิ กรณีของนายหม่อง ทองดี) แต่การ กำหนดลักษณะการทำคุณประโยชน์ หรือคุณความดี ดังกล่าวก็ ยังขาดความชัดเจนที่ควรจะต้องกำหนดลักษณะการดำเนินการที่ เหมาะสมต่อไป

ประวัติโดยสังเขปของนางเตือนใจ ดีเทศน์

นางเตือนใจ (กุญชร ณ อยุธยา) ดีเทศน์ หรือ “ครูแดง” เกิดเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๔๙๕ เป็นบุตรของพลโท หม่อมหลวงชาบ กุญชร และนางอุไร เปรมขี้อยู่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

● **ปี ๒๔๙๗ - ๒๕๐๙** หลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรีได้เข้าร่วมหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัคร (บอ.) มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ใน โดยได้เริ่มบทบาท “ครูดอย” ที่หมู่บ้านปางสา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นหมู่บ้านกลุ่มชาติพันธุ์ ลีซู ลาหู่ จินยูนนาน อาข่า และเมี่ยน

● **ปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๗** ร่วมงานกับกระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสำหรับชาวเขา และหลักสูตรการศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช.)

● **ปี ๒๕๒๘** ร่วมก่อตั้งมูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา (พชภ.)

● **ปี ๒๕๓๔** ร่วมก่อตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนาชาวไทยภูเขาในประเทศไทย (ศอช.)

● **ปี ๒๕๔๓** ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) จังหวัดเชียงราย

● **ปี ๒๕๔๔** ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) โดยได้ร่วมเสนอพระราชบัญญัติการทำ ทะเบียนราษฎร (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมถึง พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งทำให้ผู้ประสบปัญหาสถานะบุคคลกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงชาวไทยพลัดถิ่น สามารถเข้าถึงสิทธิในการรับรองสัญชาติ ไทยจำนวนนับแสน

● **ปี ๒๕๕๕** ในฐานะเลขาธิการและผู้บริหารของมูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา ได้ริเริ่มงานแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม “ผู้เฒ่าไร้สัญชาติ” ซึ่งเป็นกลุ่มท้าย ๆ ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงการพัฒนาสถานะทางกฎหมาย

● **ปี ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน** ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ชุดที่ ๓ โดยปฏิบัติงานในการแก้ไข ปัญหาคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติอย่างต่อเนื่อง

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๑ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงนามบันทึกความร่วมมือ (เอ็มโอยู) เรื่องการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับ ๘ หน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรามคำแหงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกรมราชทัณฑ์ ณ โรงแรมเซ็นทรา บาย เซ็นทารา ศูนย์ราชการคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า รัฐบาลไทยได้ประกาศ “วาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ที่ต้องขับเคลื่อนอย่างเร่งด่วนใน ๒ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๒) โดยเร่งให้หน่วยงานพัฒนาหลักสูตรและโครงสร้างทางการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและบริบทของแต่ละท้องถิ่น เพื่อเอื้อต่อสิทธิทางการศึกษาของคนกลุ่มเฉพาะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างการยอมรับในอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนและตระหนักในสิทธิของผู้อื่น อันจะนำไปสู่การบรรลุ ๑๗ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓)

การลงนามบันทึกความร่วมมือเรื่องการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับ ๘ หน่วยงานภาครัฐในครั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จึงมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ต่อสังคม และร่วมมือกันสร้างสรรค์วัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชนให้เติบโตงอกงามเป็นรากฐานในวิถีคิดและวิถีชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน อันจะนำมาซึ่งความผาสุกของสังคมและประเทศไทย ตลอดจนนำพาประเทศมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ

“แผนงานด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ทั้งตำรวจ ทหาร อัยการ ผู้พิพากษา และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายของไทยที่มุ่งส่งเสริมการปฏิบัติงานโดยยึดหลักนิติธรรม การใช้หลักธรรมาภิบาลในทุกหน่วยงานและทุกระดับ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ การส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมที่คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน มนุษยธรรม นิติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงมีความสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

และนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในเวทีโลกได้” นายวัส กล่าว

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะกรรมการส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน กล่าวว่า การลงนามบันทึกความร่วมมือในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการประสานเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอนหรือหลักสูตรหรือกิจกรรมด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบแล้ว กสม. ยังเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างเสริมพัฒนาทักษะของบุคลากรในการนำหลักการสิทธิมนุษยชนไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสถาบันการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในหลักการและวิธีการปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานสากล โดย กสม. มีความยินดีที่จะเปิดรับพันธมิตรสิทธิมนุษยชนจากทุกภาคส่วน เพราะความร่วมมือจากทุกฝ่ายเปรียบเสมือนการเรียงร้อยภาพเล็กๆ ที่หลากหลายให้เกิดเป็นภาพใหญ่ที่สมบูรณ์

อนึ่ง ก่อนหน้านี้สำนักงาน กสม. ได้ลงนามบันทึกความร่วมมือเรื่องการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับสถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เพื่อประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในการจัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนระดับภูมิภาคเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าถึงกลไกส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนในระดับพื้นที่

กสม. ประชุมประเด็นสิทธิเด็กพร้อมนักวิชาการทั่วโลก ณ กรุงปราก สาธารณรัฐเช็ก

วันที่ ๒ - ๕ กันยายน ๒๕๖๑ **นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะประธานคณะทำงานด้านสิทธิผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก การศึกษา และการสาธารณสุข เข้าร่วมการประชุม “ISPCAN XXII International Congress” ในหัวข้อ Child Protection in the Changing World ร่วมกับ International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect (ISPCAN) และนักวิชาการด้านสิทธิเด็กกว่า ๘๐ ประเทศทั่วโลก ณ กรุงปราก สาธารณรัฐเช็ก

กสม. นำผู้แทนสถาบันสิทธิฯ - ภาคประชาสังคมประเทศอาเซียน ศึกษางานการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ ๘ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและชุมชน (The 8th Regional Conference on Human Rights and Business in South East Asia) **นางเตือนใจ ดีเทศน์** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ **นายบุญเกื้อ สมนึก** รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำคณะผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ องค์การภาคีเครือข่าย และภาคประชาสังคมกลุ่มในประเทศอาเซียน ลงพื้นที่ศึกษาดูงานการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ณ บ้านบุญเรือง ตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และ บ้านห้วยลึก ตำบลเวียงแก่น อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ในประเด็นการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนและผลกระทบจากการสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขง

กสม. ปรากฏาพิศหวัชว “สิทธิมนุษยชนกับพลังของคนรุ่นใหม่” ตามโครงการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ **นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กิจกรรมสัมมนาวิชาการประเด็นสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กลุ่มเครือข่ายเยาวชน) โดยได้ร่วมปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “สิทธิมนุษยชนกับพลังของคนรุ่นใหม่” จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ณ ห้องแกรนด์พาวริลเลียน โรงแรมราชวดี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กสม. ไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุม SEANF พร้อมส่งมอบตำแหน่งประธาน SEANF ให้ประเทศติมอร์ - เลสเต

วันที่ ๑๓ - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๑ **นายวัส ติงสมิตร** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะประธานกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum - SEANF) ประจำปี ๒๕๖๑ พร้อมด้วย **นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๕ ของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF) โดยมีผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าร่วมประชุม ในโอกาสนี้ **นายวัส ติงสมิตร** ได้ส่งมอบตำแหน่งประธาน SEANF ให้กับนาย **Silverio Pinto Baptista** ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประเทศติมอร์ - เลสเต เพื่อเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม SEANF ในปีต่อไป ณ ห้องลูน่า (อาคารอานี) โรงแรมอนันตรา ริเวอร์ไซด์ กรุงเทพฯ

เอ็นปรีการสรายชื่อ ๓๘ ประเทศนำละอาย การคุกคามนักปกป้องสิทธิฯ ไทยติดโผเตรียมชี้แจง

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ นายอันโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ (ยูเอ็น) เปิดเผยแพร่รายงานสำหรับการประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนของยูเอ็น โดยประกาศรายชื่อ ๓๘ ประเทศที่มีพฤติกรรมอันน่าละอายจากการตอบโต้หรือข่มขู่บุคคลที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน* ทั้งการสังหาร ทุพพิกขน์ และจับกุมตัวตามอำเภอใจ ซึ่งบรรดาประเทศที่มีพฤติกรรมการคุกคามลักษณะนี้ ปรากฏว่า ไทยเป็นหนึ่งใน ๒๙ ประเทศที่เพิ่งถูกจัดให้เป็นประเทศที่มีพฤติกรรมอันน่าละอายจากการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

สำหรับเนื้อหารายงานในส่วนของประเทศไทยนั้น ปรากฏกรณีตัวอย่างที่เป็นการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เช่น กรณีของนายโมทีร์ จำเริญสุขสกุล ซึ่งถูกขู่ฆ่าจากการเปิดประเด็นการเสียชีวิตของนายชัยภูมิ ป่าแส นักเคลื่อนไหวชาวลาหุวัย ๑๗ ปี ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ทหารยิงเสียชีวิต กรณีของนางสาวศิริกาญจน์ เจริญศิริ ทนายความจากศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน ซึ่งถูกกล่าวหาในความผิดทางอาญาจากการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่นักศึกษาขบวนการประชาธิปไตยใหม่ที่ถูกจับกุมหลังชุมนุมต่อต้านรัฐบาล คสช. เมื่อปี ๒๕๕๘ หรือ กรณีของนางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติ และคณะ ซึ่งถูกกองทัพไทยฟ้องหมิ่นประมาทจากการเผยแพร่รายงานการซ้อมทรมานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ช่วงปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

อย่างไรก็ดี ภายหลังมีการเผยแพร่รายงานดังกล่าว รัฐบาลไทยได้ออกมายืนยันว่า รัฐบาลไม่มีนโยบายหรือเจตนาคุกคาม ข่มขู่ นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน แต่ให้ความสำคัญกับการปกป้องคุ้มครองนักสิทธิมนุษยชน โดยได้บรรจุเรื่องของนักสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นหลักในร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ ทั้งนี้จะได้มีการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อองค์การสหประชาชาติให้ชัดเจนต่อไป

U.N.decries "shameful"
reprisals on rights activists
in 38 countries

